

Walsen

IM WUNDERLAND

Buitengaatsanalyse 2008

Wat geeft een beter beeld van de internationale aanwezigheid van cultuur uit Nederland: het aantal activiteiten of de omzetcijfers? In 2008 bereikte André Rieu met zijn orkest een opvallende notering in een jaaroverzicht van het muziekvakblad Pollstar. Kun je daar ook de conclusie aan verbinden dat hij 's lands meest succesvolle culturele exportproduct is? Yvette Gieles

In een spectaculaire setting trekt André Rieu wereldwijd een enorm publiek met zijn concerten. Hij genereert daar zo veel omzet mee, dat hij eind december door het Amerikaanse muziekvakblad Pollstar in één adem werd genoemd met megasterren als Madonna, Céline Dion, Bon Jovi en Bruce Springsteen. Ook in Nederland blijft het internationale succes van Rieu niet onopgemerkt. In het onderzoek naar de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek, onder de kop 'De meest opvallende individuele activiteiten/successen in 2007', bevindt Rieu zich in goed gezelschap van onder andere de dj's Tiësto en Armin van Buren, Within Temptation, Candy Dulfer en de metalband Born from Pain.

Omzet zegt niet alles

Veel activiteiten zorgen voor veel omzet. Een ranglijst van het aantal geregistreerde activiteiten in de SICA database Buitengaats zou dus niet noemenswaardig moeten afwijken van een overzicht met bruto opbrengsten. Het begrip omzet hanteren als graadmeter voor internationale prestaties zorgt echter voor

een vertekend beeld, om te beginnen in de muzieksector zelf. Vaak zijn het niet alleen de optredens die aan de omzet van een artiest of gezelschap bijdragen. Andere activiteiten, zoals de verkoop van cd's en dvd's en merchandising, doen in flinke duit in het zakje. Niet elke artiest voert echter een assortiment dat vergelijkbaar is met dat van de André Rieu Productions B.V. Zelfs wanneer uitsluitend wordt gekeken naar de opbrengsten uit de kaartverkoop, zorgen schaalverschillen voor onvergelykbare prestaties. Vandaar waarschijnlijk dat de opstellers van de exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek bij de successen van 2007 vooral uitgaan van het aantal optredens in het buitenland. En dat is precies hetzelfde criterium dat de SICA bij Buitengaats hanteert.

Een ander belangrijk nadeel van omzetcijfers is dat de economische waarde van de verschillende cultuurdisciplines sterk uiteen loopt. Het bedrag waar André Rieu een jaar voor moest touren, haalde Damien Hirst afgelopen september op tijdens één avondveiling van zijn werk bij Sotheby's in Londen. Dat was natuurlijk een uitzonderlijke vertoning, maar het illu-

LANDEN TOP VIJFTIG

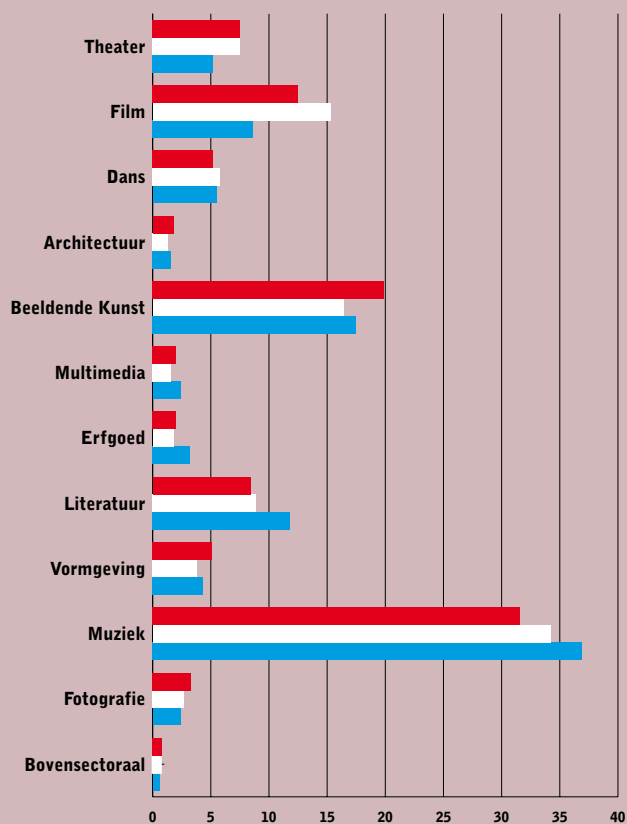
	Land	2008	2007	2006	2005
1	Duitsland	934	790	651	438
2	Verenigde Staten	506	468	407	514
3	Italië	317	267	252	356
4	België	265	316	183	237
5	Frankrijk	263	302	256	260
6	Spanje	219	138	169	151
7	Verenigd Koninkrijk	214	176	169	171
8	Japan	183	143	143	139
9	Oostenrijk	155	191	74	130
10	China	141	99	66	40
11	Zwitserland	111	96	83	102
12	Canada	100	88	73	97
13	Polen	92	118	88	92
14	Tsjechië	88	55	64	54
14	Hongarije	88	45	47	52
16	Noorwegen	65	39	48	24
17	Turkije	63	82	30	45
18	Russische Federatie	61	59	55	56
19	Slovenië	57	52	43	34
20	Portugal	55	39	17	36
21	Denemarken	54	67	42	24
22	Indonesië	51	65	31	47
23	Zweden	46	53	34	28
24	Zuid-Korea	41	13	11	14
24	Griekenland	41	41	29	21
26	Finland	38	43	21	42
27	Australië	37	33	59	41
27	Mexico	37	18	14	16
27	Servië	37	21	29	12
30	Brazilië	36	27	24	37
31	Slowakije	34	34	23	17
32	Ierland	32	17	12	23
33	Zuid-Afrika	30	20	28	15
34	Argentinië	29	30	23	23
35	Israël	28	25	26	18
36	Roemenië	27	49	18	13
37	Egypte	23	14	4	nvt
38	India	22	16	7	39
39	Litouwen	20	24	20	19
39	Kroatië	20	19	20	30
40	Singapore	18	nvt	nvt	nvt
42	Nieuw-Zeeland	17	14	13	8
43	Ver. Arab. Emiraten	16	nvt	nvt	nvt
44	Suriname	15	31	30	27
44	Bulgarije	15	23	6	9
46	Luxemburg	13	nvt	nvt	nvt
47	Estland	12	13	8	20
47	Letland	12	nvt	nvt	nvt
47	Syrië	12	nvt	nvt	nvt
50	Tunesië	11	10	3	nvt

streert dat je de grootverdieners in de populaire muziek niet zomaar kunt vergelijken met die in de beeldende kunsten. Terwijl de gekozen maateenheid, geld, misschien wel suggereert dat dit mogelijk is.

De waarde van Buitengaats

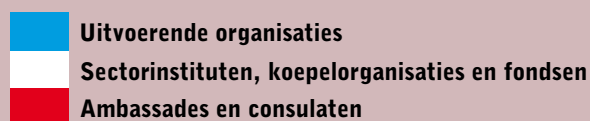
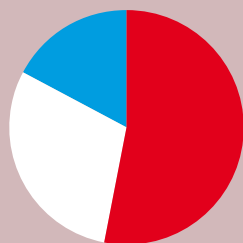
Wat laat Buitengaats dan zien? Buitengaats is de database waarin SICA de gegevens verzamelt van Nederlandse culturele activiteiten in het buitenland in alle culturele disciplines. Het is daarmee een belangrijke bron voor uitspraken over de internationale reikwijdte van de Nederlandse kunsten. Buitengaats registreert activiteiten, van optredens en tournees tot tentoonstellingen en publicaties. Net als 'omzet' is ook het begrip 'activiteit' niet geheel probleemloos. De invulling van een activiteit is net zo divers als het palet van disciplines. Hierdoor zijn de resultaten van de ene sector niet zomaar te vergelijken met die van een andere, ook al zijn in Buitengaats sleutels aangebracht die de verschillen enigszins gladstrijken. Een voorbeeld van zo'n sleutel is bijvoorbeeld de duur van de

SECTORVERDELING IN PERCENTAGES

SICA
28

INFORMANTENVERDELING 2008

activiteit. In 2008 registreerde Buitengaats in totaal 5.056 activiteiten. Daarvan bestonden 3.302 uit 7.652 uitvoeringen (concerten, filmvertoningen, voorstellingen etc.), zo'n 1.500 betrof een tijdgebonden activiteit als een tentoonstelling of artist-in-residency en 285 waren 'niet tijdgebonden' zoals boekvertalingen, oplevering van gebouwen en permanente erfgoedpresentaties. In Buitengaats staat één tournee van André Rieu gelijk aan de publicatie van de Chinese vertaling van 'Lof der zotheid' van Erasmus.

Een stabiel jaar

De kracht van Buitengaats schuilt vooral in de geografische registratie. Waar zijn kunstenaars uit Nederland vooral actief? Vooral in Duitsland, zo blijkt uit de cijfers van 2008. Een ongekend groot aantal activiteiten vond plaats bij onze oosterburen, bijna twee keer zo veel als in de Verenigde Staten, de nummer 2 in ons jaarlijks landenoverzicht. De positie van Duitsland verrast niet, maar het aantal activiteiten is wel opvallend. Dit is eerder een gevolg van een nauwgezette aanlevering van de informanten, de Nederlandse ambassade en consulaten voorop, dan van een explosieve groei van het aantal activiteiten. SICA is bij de samenstelling van Buitengaats sterk afhankelijk van informanten. In sommige landen krijgt het verzamelen van gegevens meer prioriteit dan elders. Dat geldt overigens ook voor sectoren. Een sectorinstituut dat actief informatie verzamelt zorgt meestal voor een groter aandeel van de desbetreffende discipline in de sectorverdeling. Daar waar het aandeel ten opzichte van vorig jaar is teruggelopen, blijkt vooral sprake van een stagnatie in de aanlevering van informatie.

Natuurlijk geldt voor een aantal landen dat er wel degelijk sprake is van een groei van activiteiten en niet alleen een betere registratie. De voorspelling dat China dit jaar in de top 10 van het landenoverzicht zou komen, is uitgekomen. In de regio Zuidoost-Azië noteren ook Zuid-Korea en Singapore meer activiteiten. Verder is het beeld behoorlijk stabiel, zowel wat betreft het totaalvolume als de rangschikking van landen. Soms zorgen manifestaties voor opmerkelijke verschuivingen, maar in het afgelopen jaar vonden er nauwelijks grootschalige culturele manifestaties plaats. Alleen het LOW festival vertaalde zich in een hogere notering van Hongarije en de viering van 150 jaar Nederland in Japan zorgde voor meer activiteiten in Japan. Dit alles maakt van 2008 een gewoon jaar, waarin de internationale zichtbaarheid van André Rieu misschien des te opmerkelijk was. ●

Yvette Gieles is stafmedewerker strategie en onderzoek bij SICA en hoofdredacteur van SICAmag.

Met dank aan Rosell Heijmen en Irene Noordkamp.

Verder lezen

W <http://www.pollstar.com/blogs/news/archive/2008/12/30/633301.aspx>

Exportwaarde Nederlandse populaire muziek 2007
W <http://www.bumacultuur.nl/nl/nieuws/87/nederlandse-muziekexport-in-2007-21-gestegen>

André Rieu

W <http://www.andrierieu.com>